

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/302/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7612224918
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7612224918.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci žalobcu P. M., C. N. E., Z. Č.. XX, zastúpeného JUDr. Milošom Tarageľom, advokátom so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Starosaská č. 11, a JUDr. Natáliou Počubayovou, advokátkou so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Starosaská č. 11, proti žalovanej Poštovej banke, a.s., so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie č. 4, o zaplatenie 1.802,78 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 24.2.2014 č.k. 7C/385/2012-59 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania po tom, čo konanie v časti výroku žaloby o určenie, že ustanovenia zmluvy o úvere sú neplatné, zastavil.

Týmto rozsudkom súd prvého stupňa o návrhu žalobcu, ktorým sa domáhal, aby súd určil, že ustanovenia zmluvy o úvere uzatvorenej dňa 1.8.2006, sú neplatné, a zaplatenia sumy 1.802,78 eura titulom bezdôvodného obohatenia.

Pri rozhodovaní vychádzal súd prvého stupňa zo zistenia, že účastníci uzatvorili dňa 1.8.2006 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej žalovaná poskytla žalobcovi úver v sume 50.000,- Sk a žalobca sa zaviazal ho splatiť v 50-mesačných splátkach po 1.576,- Sk pri dohodnutej ročnej percentuálnej miere nákladov vo výške 26,27%.

Súd sa pri hodnotení jednotlivých častí úverovej zmluvy stotožnil s právnym názorom žalovaného a navyše uviedol, ak by niektorá časť úverovej zmluvy mala byť neplatná, nemalo by to za následok neplatnosť celej úverovej zmluvy, teda celého právneho úkonu. Žalobca sa domáhal neplatnosti zmluvy o úvere z viacerých dôvodov. Okrem iného uvádzal, že úverovú zmluvu podpísal v tiesni, bol vo finančných problémoch. Žalobca sa odvoláva iba na tieseň, mal možnosť od zmluvy odstúpiť, túto možnosť však nevyužil. Ohľadom chýbajúceho údaju vo výške úroku a výške poplatku za úver má súd za to, že ani toto tvrdenie žalobcu nie je dôvodné. Podľa štatistických údajov uverejnených Národnou bankou Slovenska priemerná úroková miera pri nových spotrebiteľských úveroch so splatnosťou od jedného do piatich rokov platná v auguste 2006 bola 15,58%. Z uvedeného vyplýva, že úroková sadzba vo výške 20% použitá pri predmetnej zmluve o úvere nepredstavuje viac ako 1,5 násobok priemernej úrokovej sadzby. Takáto výška úrokovej sadzby nemôže byť za žiadnych okolností vyhodnotená v rozpore s právnymi predpismi. V čase podpisu predmetnej zmluvy neexistoval normatívny akt, ktorý by ustanovoval hornú hranicu výšky úrokovej sadzby pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných bankami. Úroková sadzba však nesmela byť v rozpore s dobrými mravmi. Úverová zmluva podľa názoru súdu spĺňa všetky náležitosti, ktoré boli v čase podpisu akceptovateľné a preto súd hodnotil právny úkon - úverovú zmluvu za platnú a účinnú. Súd z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že v danom prípade sa nejedná o absolútnu neplatnosť úverovej zmluvy a preto nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia v

sume 1.324,78 eura zamietol ako nedôvodný. V tejto súvislosti poukázal na doteraz platnú judikatúru, v zmysle ktorej ochrana spotrebiteľa má mať svoje hranice a nemôže ju ponímať ako bezhraničnú ochranu len jedného z účastníkov právneho úkonu. V danom prípade mal súd za to, že skutočne by nebola zabezpečená rovnováha medzi žalobcom a žalovaným, keby tento mal vrátiť žalobcovi celú sumu, ktorá predstavuje rozdiel medzi celkovo zaplatenou sumou za poskytnutý úver a sumou istiny úveru. Zisk banky za poskytnutý úver by bol takto nulový a je na mieste otázka, kto by sa takýmto rozhodnutím súdu v danom prípade obohatil. Navyše súd mal za preukázané z úradnej činnosti, že žalovaný sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia a následného finančného zadosťučinenia na základe rovnakých, alebo podobných právnych nárokov ako v tomto konaní aj v mnohých iných veciach. Žalobca sa domáhal aj primeraného finančného zadosťučinenia v sume 478,- eur. Súd tento návrh hodnotil ako nedôvodný, ničím neopodstatnený, nakoľko o tomto nároku možno rozhodovať až potom, keď sa žalobca úspešne domôže porušenia práva alebo povinností ustanovených predmetným zákonom. V tomto konaní žalobca nepreukázal absolútnu neplatnosť zmluvy o úvere, prípadne iné protiprávne konania zo strany žalovaného, čím nemohlo kumulatívne dôjsť k spôsobeniu a následnému priznaniu ujmy na strane žalobcu. Preto súd aj v tejto časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. Súd nevyhovел nároku žalobcu ani ohľadom priznania mu práva uverejniť výrok rozsudku v denníku Košický korzár na náklady žalovanej. Keďže žaloba bola zamietnutá a žalovaný bol v priebehu konania úspešný, takže nebol dôvod na náklady žalovaného priznávať práva žalobcovi uverejňovať výrok rozsudku, ktorý požadoval.

Žalobca počas konania vzal čiastočne späť návrh ohľadom určenia, že jednotlivé ustanovenia zmluvy o úvere sú neplatné späť, preto súd konanie v tejto časti podľa § 96 ods. 1 O.s.p. zastavil.

Výrok o trovách konania odôvodnil súd s poukazom na ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal, nakoľko žalovaný, ktorý mal v konaní úspech, náhradu trov konania nežiadal a žalobca v konaní úspech nemal.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odvolaní uviedol, že v konaní sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia na tom základe, že v zmluve o úvere, ktorú uzavrel, chýba údaj o výške úroku, výške poplatkov za úver, pričom sú to údaje, ktoré zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať. Zákon nesplnenie týchto podmienok sankcionuje tak, že nemôže veriteľ od spotrebiteľa požadovať úroky alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Súd posudzoval zmluvu účastníkov konania podľa zákona č. 129/2010, ktorým sa však zmluvný vzťah neriadil, a súd nezohľadnil poukazy žalobcu na ust. § 4 ods. 5 zákona č. 258/2007 Z.z. Podľa jeho názoru v zmluve o úvere uzavretej so žalovaným chýba akákoľvek určitá dohoda o výške úroku, resp. dohoda, na základe ktorej by bolo možné výšku úroku určiť. Ustanovenia obchodných podmienok sú neurčité aj z tohto dôvodu, v zmysle § 37 Občianskeho zákonníka, postihnutá absolútnou neplatnosťou. Nesúhlasil s názorom súdu, že judikatúrou bolo vymedzené, že podstata prekročenia úrokovej miery je približne 25-násobok obvyklej úrokovej miery. V tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne a rozsudok Krajského súdu v Prešove. Uvádza, že podľa informácie Európskej centrálnej banky za obdobie august 2006 priemerná úroková miera spotrebiteľských a iných úverov obchodných bánk pre domácnosti so splatnosťou od jedného do piatich rokov bola 13,05% a nie 15,58% ako uvádza súd. Ak by mal aj súd za to, že dojednanie úrokov je neurčité, dohodnutý úrok je neprímerane vysoký a teda je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi a je neplatnou. Súd sa však nezaoberal s jeho tvrdením, že neplatné je pre jeho absenciu a dojednanie o úroku z omeškania a zmluvnej pokute, ktorými ho žalovaný sankcionoval. Sankcionoval ho niekoľkými prísnymi sankciami, pričom takéto viacnásobné zabezpečenie nie je v súlade s dobrými mravmi a naviac nebolo ani dohodnuté. Žalovaný vymohol plnenia od neho zrážkami zo mzdy, pričom dohoda o zrážkach zo mzdy predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku a je absolútne neplatná. Občiansky zákonník neumožňuje uplatňovať vyšší úrok z omeškania, ako priznáva Nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z. Úprava úrokov z omeškania obsiahnutá v Občianskom zákonníku je pre spotrebiteľa výhodnejšia ako úprava úrokov z omeškania podľa Obchodného zákonníka a výhodnejšie úpravy sa vzdať nemohol. Pre neplatné považuje aj dojednanie všeobecných obchodných podmienok pre úver článok 4 bod 4.6 o započítaní platieb od klienta, ktorým žalovaný mu vnútil ustanovenie, v zmysle ktorého sa platby od klientov započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná. Žalobca mal za to, že súd mal posúdiť neplatnosť Dohody o zrážkach zo mzdy prejudiciálne, keďže žaloba bola podaná v čase, keď bol úver už splatený, a teda nemal naliehavý právny záujem na vyslovení neplatnosti

Dohody o zrážkach zo mzdy. Nesúhlasí ani s názorom súdu, že by nebola zabezpečená rovnováha medzi ním a žalovaným, ak by žalovaný bol povinný vrátiť celú sumu zaplataenia nad rámec istiny. Súd sa nezaoberal žalobným návrhom v časti zaplataenia primeranej finančnej zadosťučinenia, ani návrhom v časti práva uverejnenia rozsudku na náklady žalovaného z dôvodu, že nebol úspešný v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia. Pre celý rad neprijateľných zmluvných podmienok považuje zmluvu o úvere za absolútne neplatnú s poukazom na ust. § 3 ods. 1 v spojení s § 39 ods. 1, § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ak aj neposúdil súd zmluvu o úvere ako absolútne neplatnú, nesporne mal posúdiť za neplatné ustanovenia o úroku, poplatku, zrážkach zo mzdy, úroku z omeškania a iných sankciách ako aj ustanovenie o spôsobe započítania platieb od spotrebiteľa, na základe čoho má následne nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, spočívajúceho v platbách, ktoré od neho žalovaný v rozpore so zákonom vymohol.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Na základe podaného odvolania odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce podľa § 212 ods. 1, 3 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

Odvolací súd je v prejednávanej veci toho názoru, že súd prvého stupňa zaľožil rozhodnutie a konanie mu predchádzajúce procesnou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Inou vadou konania, na ktorú musí odvolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v odvolaní namietaná (v danom prípade bola namietaná), je procesná vada, ktorá na rozdiel od taxatívne vymenovaných v § 221 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p., nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občiansko-súdnom konaní. Za takúto vadu treba považovať aj vadu, ak súd prvého stupňa pri rozhodovaní o nároku žalobcu sa nevyporiadal s jeho právne významnými tvrdeniami. Z uvedeného dôvodu preto treba považovať za predčasný a teda aj nesprávny záver súdu, že úverová zmluva spĺňa všetky náležitosti, ktoré boli v čase podpisu akceptovateľné, a teda nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia je nedôvodný.

Podľa § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Dokazovanie je časťou občiansko-súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Súd spravidla vykonáva dokazovanie na pojednávaní, a to dôkaznými prostriedkami uvedenými v ust. § 125. Účastník má preto právo označiť (navrhnuť) dôkazy, ktorých vykonanie pre zistenie (preukázanie) svojich tvrdení považuje za potrebné. Tomuto procesnému právu účastníka zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesenom návrhu (včítane návrhov dôkazných) rozhodnúť, ale tiež vyporiadať sa i s argumentačnými tvrdeniami uplatnenými účastníkmi konania. Je tomu tak preto, že právu na spravodlivý proces zodpovedá povinnosť súdov svoje rozhodnutie riadne odôvodniť a adekvátne sa vyporiadať so všetkými dôkazmi i s právne významnými tvrdeniami účastníkov konania. V opačnom prípade dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v podobe tzv. opomenutých dôkazov, ktoré vo svojom dôsledku zakladá nepreskúmateľnosť rozhodnutia a rozpor s požiadavkami spravodlivého procesu.

V prejednávanej veci žalobca v konaní uplatnil vo vzťahu k žalovanej peňažný nárok v sume 1.802,78 eura pozostávajúci z bezdôvodného obohatenia v sume 1.324,78 eura a finančného zadosťučinenia v

sume 478,- eur. V žalobnom návrhu uviedol a počas konania tvrdil, že v zmluve o úvere, na základe ktorej mu žalovaná poskytla peňažný úver, chýba údaj o výške úroku, výške poplatkov za úver, pričom zákon č. 258/2001 Z.z. neúplnosť týchto údajov v úverovej zmluve sankcionuje, teda žalovaná nemôže požadovať úroky alebo poplatky. Žalobca taktiež tvrdil, že dojednanie úroku z omeškania a zmluvnej pokuty v úverovej zmluve je neplatné.

Ako vyplýva z dôvodov napadnutého rozsudku súd prvého stupňa sa nevyporiadal s týmito právne významnými tvrdeniami žalobcu, ohľadom tvrdení, že v zmluve chýba údaj o výške úroku, výške poplatku za úver, a teda, že zmluva neobsahuje náležitosti uvedené v ust. § 4 zák. č. 258/2001 Z.z.. Napriek tomu hodnotí úverovú zmluvu tak, že táto spĺňa všetky náležitosti. Z dôvodov rozsudku ďalej chýba úvaha súdu ako sa vypořiadal s tvrdením žalobcu o neplatnosti dojednania ohľadom úroku z omeškania a zmluvnej pokuty.

Ak súd prvého stupňa sa nevyporiadal s právne významnými tvrdeniami žalobcu, zaťažil rozhodnutie a konanie mu predchádzajúce procesnou vadou, ktorá sama o sebe mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto nemožno akceptovať jeho záver v napadnutom rozsudku, že úverová zmluva spĺňa všetky náležitosti, ktoré boli v čase podpisu akceptovateľné a nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia je nedôvodný. V tejto súvislosti nemožno považovať za správny ani záver súdu prvého stupňa ohľadom nároku žalobcu na zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia.

Samotnú okolnosť, že žalobca sa na súde prvého stupňa domáha ďalšími samostatnými žalobami obdobných nárokov ako v tomto konaní, ktoré sa týkajú úverových zmlúv uzavretých so žalovanou alebo s iným peňažným subjektom, nemožno hodnotiť ako špekulatívny postup a pre posúdenie uvedenej veci je to okolnosť právne bezvýznamná. Napokon táto okolnosť nebola ani dôvodom pre zamietnutie žaloby.

Vzhľadom na procesné pochybenie súdu prvého stupňa možno konštatovať, že neboli splnené podmienky pre opakovanie, ani doplnenie dokazovania odvolacím súdom, preto odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 O.s.p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Po vrátení veci bude úlohou súdu prvého stupňa opätovne prejednať nárok žalobcu a za tým účelom vykonať dokazovanie a vypořiadat' sa s právne významnými tvrdeniami žalobcu ohľadom tvrdených skutočností, a to najmä, že úverová zmluva uzavretá účastníkmi neobsahuje údaj o výške úroku, poplatku, o neplatnosti dojednania o úroku z omeškania a zmluvnej pokute a v neposlednom rade posúdi aj námietku premičania vznesenú žalovaným. Následne vo veci rozhodne, a rozhodnutie náležite podľa zásad uvedených v § 157 ods. 2 odôvodní tak, aby bolo preskúmateľné.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Uvedené rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.